नृपतिर्दिलीपः

संस्कृत प्रश्नोत्तर

1. वैवस्वतः मनुः कः आसीत् ?

उ० — पृथिव्याम् आद्यः शासकः ।

2. दिलीपः कस्य प्रदेशस्य राजा आसीत् ?

उ० — वेलावप्रवलयां परिखीकृत सागराम् उर्वीं राजा आसीत् ।

3. दिलीपः कस्यान्वये प्रसूतः ?

उ० — वैवस्वत् मनोः अन्वये प्रसूतः ।

4. दिलीपः किमर्थं बालिमगृहीत् ?

प्रजानां भूत्यर्थं

5. रविः जलम् किमर्थम् आदत्ते ?

उ० — सहस्त्रं गुणम् उत्स्रष्टुम् ।

6. महीक्षिताम् आद्यः कः आसीत् ?

उ० — वैवस्वत मनुर्नाम्

ज्ञानसिन्धु कोचिंग क्लासेज
अनुशासनेन विद्या अभ्यासेन विद्या
ज्ञानात् मुक्तिः
★ ||ज्ञानम् मनुष्यस्य तृतीय नेत्रम् || ★

७. दिलीपस्य के गुणा : सन्ति ?

उ० – दिलीपे बुद्धिमत्ता, वीरता, नीतिनिपुणता, धार्मिकता प्रजापलकता इत्यादय: गुणा: सन्ति।

८. मनीषिणां माननीय: क: आसीत् ?

उ० – वैवस्वत मनु: ।

Gyansindhu Coaching Classes

महर्षि दयानन्दः

प्र.1 महर्षेः दयानन्दस्य जन्म कस्मिन स्थाने अभवत् ?

उ० – सौराष्ट्र प्रान्ते टंकारनाम्नि ग्रामे अभवत् ।

प्र-2. दयानन्दः मथुरानगरं किमर्थम् अगच्छत् ?

उ० – विद्याग्रहणार्थं गुरु विरजानन्दस्य समीपे ।

प्र०-3. महर्षे दयानन्दस्य बाल्यकालिकं किं नाम आसीत् ?

उ० – मूलशंकरः ।

प्र०-4. महर्षेः दयानन्दस्य पितुः किम् नाम आसीत् ?

उ० – श्री कर्षण तिवारी ।

प्र०-5 मूलशंकरस्य उपयनयनं कदा अभवत् ?

उ० – जन्मतः अष्टमेवर्षे ।

प्र०-6 महर्षे दयानन्दस्य गुरुः कः आसीत् ?

उ० – विरजानन्दः ।

Gyansindhu Coaching Classes

प्र.8. दयानन्दस्य भगिनी कथं पञ्चत्वं गता ?

उ० — विषूचिकया ।

प्र०-9. मूलशङ्करस्य जन्म कुत्र अभवत् ?

उ० — सौराष्ट्रप्रान्ते टंकारनाम्नि ग्रामे अभवत् ।

1\.

❀ सुभाषितरत्नानि ❀

1\. भाषासु मुख्या मधुरा दिव्या च का भाषा अस्ति ?

उ० → संस्कृत भाषा ।

२. सुपुत्र: क: ?

उ० → य: सुचरितै: पितरं प्रीणाति, स: सुपुत्र: भवति ।

3\. धीमतां काल: कथं गच्छति ?

उ० → काव्यशास्त्र विनोदेन ।

4\. मूर्खाणां काल: कथं गच्छति ?

उ० → व्यसनेन, निद्रया कलहेन वा ।

5\. सर्वधनं प्रधानम् किं धनम् अस्ति ?

उ० → विद्याधनं ।

6\. कीदृशं मित्रं त्यजेत् वर्जयेत् वा ?

उ० → परोक्षे कार्यहन्तारं प्रत्यक्षे प्रियवादिन: ।

7\. महताम् एकरूपता कदा भवति ?

उ० → सम्पत्तौ विपत्तौ च

8. पुण्डरीकम् कदा विकसति ?

उ० - सूर्योदिते

9. लोकोत्तराणां चेतांसि कीदृशानि भवन्ति ?

उ० - वज्रादपि कठोराणि कुसुमादपि मृदूनि ।

10. विद्याप्राप्त्यर्थं विद्यार्थी किं त्यजेत् ?

उ० - सुखम् त्यजेत् ।

11. विद्या केन रक्ष्यते ?

उ० - योगेन

12. धीराः कुतः पदं न प्रविचलन्ति ?

उ० - न्यायात् पथः ।

Gyansindhu Coaching Classes